

smlouvy zavinění, plyne ze zařazení § 1336 obč. zák. o konvenční pokutě jednajícího do XXX. hlavy občanského zákoníka a z ustanovení §§ 1295 až 1298 obč. zák. a není v tom v judikatuře ani v nauce sporu. Ohledně odstupného stanoví se v § 909 obč. zák., že je platí smluvní strana, jestliže od smlouvy ustoupiti chce, tedy ustoupí-li z libovůle, a v případě znemožnění splnění smlouvy (§ 911 obč. zák.) nejde-li o náhodu, jestliže strany smlouvu nespelnivší jest na nemožnosti splnění vinna. Bez ohledu na zavinění povinnost platiti odstupné nebo konvenční pokutu nastala by toliko, kdyby to bylo stranami ujednáno, čímž ale v tomto případě podle znění smlouvy tak není a z jejího doslovu vyčísti se nedá.

Podle toho otázka zavinění na nedodržení smlouvy ani v tomto sporu nerozhodna není a bylo se jí, pokud se týče uvedenými námitkami žalovaného zabývatí. Nestalo-li se tak, což žalovaný vytýká (§ 503 čis. 2 c. ř. s.), jest řízení nižších soudů vadné. Vzhledem k námitkám žalovaného bylo nižším soudům se stranami o zavinění na nedodržení smlouvy jednati (§§ 180, 182, 195, 431 c. ř. s.), důkazy, které by strana po případě pro svá tvrzení nabídla, provésti a příslušná zjištění učiniti. Pokud se týče konvenční pokuty, jest se soudu podle § 1336 obč. zák. i její přiměřenosti, byla-li popřena, zabývatí.

Protože jednání nižších stolic zůstalo v uvedených směrech kusým, nezbylo, než jak žalovaný navrhl, rozsudky obou nižších soudů zrušiti a věc prvému soudu vrátiti, aby o ní znovu jednal a rozhodl (§ 510 c. ř. s.).

Výrok o útratách dovolacího řízení opírá se o § 52 c. ř. s.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 13. července 1926 Rv I 118/26. Dr. Adolf Konečný.

Príspevek k otázce použití mezimístního práva vnitrozemského. Osobní způsobilost adoptantovu dlužno posuzovati podle práva platného na území, k němuž náleží obec, do které adoptant přísluší domovským právem.¹⁾

Sirotčí úřad v Novém Městě n. Váhem schválil usnesením ze dne 23. února 1928 osvojovací smlouvu, kterou uzavřel Frant. F. s Viktorií Š. v Novém Městě n. Váhem o adopci nezletilého Josefa Š., narozeného 26. května 1921 tamtéž.

¹⁾ Případ byl řešen ještě před účinností zákona o osvojení ze dne 28. března 1928. č. 56 Sb. z. a n.

Ministerstvo spravedlnosti, jemuž smlouva ta byla předložena k potvrzení, odepřelo vyhověti žádosti o potvrzení osvojení nezletilého Josefa Š. Františkem F., narozeným dne 29. prosince 1889 a příslušným domovský do obce Vlastějovic v Čechách, poněvadž osobní způsobilost adoptujícího jest vzhledem k jeho domovské příslušnosti posouditi podle předpisů občanského zákona (§§ 179 a násl.), který klade za podmínku u adoptujícího dovršený 40. rok věku, jehož však stěžovatel dosud nedosáhl.

Do tohoto rozhodnutí byla podána stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, ve které bylo namítáno, že ministerstvo spravedlnosti posuzovalo neprávem osobní způsobilost Františka F. podle práva platného na území, kam on jest příslušný domovským právem, a že způsobilost ta měla býti posuzována podle práva platného na Slovensku, podle něhož Frant. F. způsobilost k adopci má.²⁾

Nejvyšší správní soud stížnost zamítl z těchto důvodů:

Názoru stížnosti nebylo možno přisvědčiti. Předem budiž poznamenáno, že stěžovatel není na Slovensku cizím státním občanem, takže již z tohoto důvodu nelze při úvahách o jeho způsobilosti k adopci přihlížeti k pravidlům uherského mezinárodního práva soukromého, jak se toho stížnost domáhá.

Stěžovatel jest státním občanem československým a jde jen o to, podle kterého ze dvou na našem státním území platných práv má býti posuzována jeho způsobilost k adopci.

Odpověď na tuto otázku nedává žádná pozitivní norma, dlužno ji proto hledati v obecných zásadách teorie statutární.

V daném případě šlo o smlouvu adopční, tedy o smlouvu, kterou měl býti založen poměr mezi adoptujícím jako budoucím otcem a adoptovaným jako budoucím synem. Šlo tedy o založení poměru rodinného.

Poměry rodinné řídí se však zásadně podle personálního statutu osoby rozhodující, tedy při adopci podle personálního statutu adoptantova, do jehož rodiny adoptovaný vstupuje, leda že by legem fori v určité otázce bylo nutno považovati za jus cogens.

Personálním statutem stěžovatelovým jest však právní řád platný na území, kde stěžovatel má své právo domovské, neboť

²⁾ Podle uherského občanského práva (sr. Dr. Frant. Raffay: Příručka uherského soukromého práva, § 51) musí býti osvojitel svéprávný, určitého věku však býti nemusí. Rozdíl věku jest 16 let.

toto právo domovské jako analogon státního občanství v poměrech mezinárodních může v témže státě býti pro otázku statutu jediným kritériem. Bylo proto, když stěžovatel jest, jak toho ve stížnosti nepopírá, domovskými příslušnými do obce v Čechách, jeho způsobilost ke smlouvě adopční posuzovati zásadně podle právního řádu, platného v zemích tak zvaných historických, t. j. podle obecného zákoníku občanského z roku 1811, a výjimku z této zásady bylo by uznati jen tenkrát, kdyby v téže otázce způsobilosti obsahovalo právo platné na území Slovenska, kde smlouva byla uzavřena, ustanovení, které by bylo možno považovati za *jus cogens*. To však by mohlo v otázce věkové způsobilosti k adopci býti pojmově jen tenkrát, kdyby ustanovení práva uherského obsahovalo podmínku přísnější, tedy ještě vyšší věk než určuje obecný zákoník občanský. Ježto však naopak právní řád, platný na území Slovenska, dovoluje adoptaci již při nižším věku adoptujícího, nelze tu mluviti ani pojmově o možnosti *juris cogentis*, jež by vylučovalo přípustnost posuzovati věkovou způsobilost stěžovatelů podle ustanovení obecného zákoníku občanského.

Posuzoval-li proto žalovaný úřad otázku stěžovatelovy způsobilosti ke smlouvě adoptační podle ustanovení obecného zákoníku občanského, nelze tomuto postupu právem vytýkati nezákonnost, a jest proto stížnost, vycházející z názoru opačného, bezdůvodná, pročež bylo ji zamítnouti.

Nález nejvyššího správního soudu ze dne 16. září 1930 č. 14448/30.

Poznámka zasilatele. V publikacích III. sjezdu právníků československých v Bratislavě 1930 otištěna jest práce prof. Dr. Jaromíra Sedláčka z Brna: »Mezimístní právo vnitrozemské a jeho úprava do úplného sjednocení občanského práva«. V pojednání tom není sice zmínky o adopci, autor dospívá však v něm nakonec k tomuto závěru: Není nutno, aby mezimístní právo upraveno bylo zvláštním zákonem, je možno vyřešiti otázku tuto ustálenou praxí soudní.

Mezimístní právo je upraveno podle těchto zásad:

Osobní právo ať se řídí podle zásady *bydliště*, v ostatním je použití analogických zásad mezinárodního práva soukromého.

Výše otištěný náález dává však za pravdu mínění, že příslušné osobní lokální právo dlužno určiti personálním vztahem k lokálnímu právu podle *domovské obce*, jež souhlasí také s míněním prof. Dr. Hory, o němž se prof. Sedláček v řečené své práci zmiňuje.

Dr. Jaroslav Říha.